

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P.Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 3ra-139/21 din 11.02.2021

**Dnei Domnica Manole
Președintele Curții Constituționale a RM**

Prin prezenta, în baza încheierii din 10 februarie 2021, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție Vă expediază sesizarea depusă de Nicula Igor privind controlul constituționalității prevederilor art.61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23 iunie 1993.

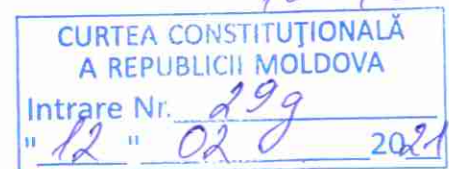
Anexă: copia încheierii din 10 februarie 2021 pe 7 pagini, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 11 pagini.

Cu respect,

**Președintele interimar al Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

Tamara Chișca-Doneva

Ex: T.Bradu

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Str. Alexandru Lăpușneanu nr.28, Chișinău MD 2004,

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) și 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) și art.38 alin. (1) lit. d) din Codul Jurisdicției Constituționale

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. *Nume:* NICULA

2. *Prenume:* Igor

5. *Reprezentant:* Gheorghe TCACI, avocat

A.3. Instanța de judecată:

1. *Denumirea instanței de judecată/sediu:* Curtea Supremă de Justiție, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ

2. *Judecător/complet de judecată:* Completul nr. 1

4. *Adresa instanței de judecată:* Mun. Chișinău, str. Petru Rareș, 18

5. *Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată:* 022-218764

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

La data de 05.07.2019, Nicula Igor a înaintat o acțiune în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și obligarea acesteia de a-i recalcula pensia stabilită anterior conform *Legii nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne*, în temeiul documentelor care confirmă apariția unor noi circumstanțe ce oferă dreptul la majorarea cuantumului pensiei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la 26.03.2013, a demisionat din organele Ministerului Afacerilor Interne din funcție de subofițer, în legătură cu împlinirea vechimii în muncă, fiindu-i stabilită pensie specială conform legii menționate supra, în cuantum de 2200 lei.

La 17.01.2014, a fost reîncadrat în organele MAI și a continuat serviciul în funcție de subofițer. La 06.02.2017, a fost concediat din organele MAI în legătură cu atingerea limitei de vârstă de aflare în serviciu. Ca urmare, au apărut circumstanțe noi care oferă dreptul la majorarea cuantumului pensiei.

Prin hotărârea Judecătorești Chișinău, sediul Rîșcani, din 19.12.2019, acțiunea a fost admisă.

La 04.06.2020, CNAS a atacat hotărârea la Curtea de Apel Chișinău.

Prin Decizia instanței de apel din 04.11.2020, apelul a fost respins cu menținerea hotărârii primei instanțe.

La 02.12.2020, CNAS a depus cerere de recurs la Curtea Supremă de Justiție.

Actualmente, recursul se află pe rol în Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curtii Supreme de Justiție.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări îl constituie prevederile alineatului (1) al articolului 61 din *Legea nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne* (în continuare *Legea nr. 1544/1993*): **“(1) Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.”**, sub aspectul neclarității și imprevizibilității, ceea ce contravine art. 23 alin. (2) coroborat cu articolele 16 alin. (2), 46 alin. (1),(2) și 47 din Constituția Republicii Moldova.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Verificarea constituționalității prevederilor criticate se propune prin prisma următoarelor norme constituționale:

Articolul 1 alin. (3)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4 alin. (2)

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 16 alin. (2)

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 23 alin. (2)

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 46 alin. (1), (2)

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Articolul 47

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

După cum observăm din conținutul alineatului (1) al articolului 61 din *Legea nr. 1544/1993*), legislatorul indică ca temeiuri pentru recalcularea pensiei **documentele aflate în organele de pensionare la momentul recalculării sau actele suplimentare prezentate ulterior**, fără a specifica care circumstanțe confirmate prin aceste documente urmează a fi luate în calcul – numai cele apărute pînă la stabilirea pensiei sau și cele apărute ulterior.

În lipsa unor repere normative, circumstanțele care se pun la baza recalculării pensiilor se iau în calcul la discreția celor care aplică aceste prevederi legale.

Spre exemplu, Casa Națională de Asigurări Sociale ignorează orice circumstanțe care au apărut după stabilirea pensiei speciale. La rândul lor, instanțele de judecată abordează diferit chestiunea respectivă.

Studiind practica judiciară privind litigiile ce țin de recalcularea pensiilor speciale în temeiul circumstanțelor survenite ca urmare a reluării activității de muncă după stabilirea pensiei, constatăm că, diferite instanțe de diferite nivele, soluționează absolut diferit asemenea litigii.

Spre exemplu, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, motivându-și decizia în dosarul 3a-702/19, a reținut:

(...)

“70. Raportînd dispozițiile normelor la circumstanțele cauzei, Colegiul deduce că din prevederile art. 61 din Legea nr. 1554 din 23 iunie 1993, reies cert și expres 3 situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume:

A) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei;

B) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei, caz în care recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a Legii indicate;

C) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vîrstă termenul de aflare în serviciul militar.

71. Consecvent, Colegiul conchide că din prevederile normei respective nu rezidă că pentru recalcularea pensiei intimatului urmează a fi întrunite cumulativ condițiile specificate supra, situațiile descrise fiind distincte, reglementînd raporturi diferite.

72. Totodată, din prevederile Legii nominalizate reiese că quantumul pensiei reglementate de această Lege este determinat reieșind din solda și sumele aferente, specificate în textul Legii.

73. Prin urmare, reangajarea intimatului în cadrul organelor afacerilor interne după stabilirea pensiei acestuia pentru vechime în muncă, respectiv modificarea drepturilor salariale ale acestuia pe perioada beneficierii de pensie și realizării activității de muncă, examinată în cumul cu faptul că la data depunerii cererii intimatului, 27 martie 2018, acesta a acumulat la vechimea în muncă existentă la data pensionării sale peste 2 ani, astfel încît vechimea acestuia în muncă corespundea termenului stabilit de art. 13 lit. a) al Legii citate mai sus, instituie dreptul acestuia la recalcularea pensiei.

74. Or, potrivit cererii intimatului din 27 martie 2018, anexată la materialele dosarului său personal de pensionare, reiese că acesta a prezentat apelantei date ce confirmă vechimea acestuia în muncă la data depunerii cererii și quantumul drepturilor salariale încasate, ce ofereau dreptul apelantului după eliberarea recentă din funcție de a pretinde recalcularea pensiei reieșind din sumele încasate pînă la eliberarea secundă din funcție.”

75. Această concluzie reiese din coroborarea prevederilor art. art. 13 lit. a), 14 lit. a) și 44 ale Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, potrivit cărora persoana care întrunește condițiile vechimii în muncă stabilită dispun de dreptul la calcularea quantumului pensiei reieșind cumulativ din vechimea în muncă înregistrată și quantumul drepturilor salariale încasate la data respectivă

76. Astfel, Colegiul apreciază ca fiind eronate argumentele apelantei cu trimitere la prevederile art. 61 al Legii sus-menționate, deoarece, contrar aserțiunilor apelantei, intimatul a prezentat acesteia acte suplimentare ce-i acordă dreptul la majorarea pensiei, și anume informația privind retribuția muncii pentru perioada de pînă la recenta sa eliberare din funcție, perioadă ce a început a curge ulterior stabilirii pensiei din 30 noiembrie 2015, dreptul la majorare fiind determinat de aceste

circumstanțe, inclusiv de majorarea la data depunerii cererii intimatului din 26 martie 2018 a vechimii de muncă a acestuia în cadrul organelor afacerilor interne.

77. Consecvent, Colegiul remarcă că în speță se întrunesc condițiile prevăzute de art. 61 alin. (1) (situația secundă reglementată) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne pentru recalcularea pensiei intimatului.

78. Succesiv, Colegiul apreciază ca fiind nefondat argumentul apelantei referitor la lipsa reglementărilor legale ce ar oferi dreptul intimatului de a beneficia de recalcularea pensiei sale pentru vechime în muncă, instanța reținând suplimentar că lipsa unei reglementări exprese a situației date nu poate fi apreciată ca fiind justificat refuzul de recalculare a pensiei, inclusiv prin prisma art. 5 alin. (2) Cod de procedură civilă și jurisprudența sus-indicată a CtEDO.

79. Instanța de apel apreciază ca fiind nefondate trimiterile apelantei la prevederile art. 61 alin. (2) al Legii susmenționate, deoarece această normă reglementează situația de recalculare a pensiilor categoriei respective de pensionari ca urmare a continuării activității peste limita de vârstă, situație juridică ce nu se regăsește în speță.”

Analogic, în esență, au fost motivate și decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău în dosarul 3a-92/20, decizia Colegiului Specializat de Contencios Administrativ al Curții de Apel Cahul în dosarul 05-3a-98-28012019, precum și alte decizii pronunțate în litigii similare.

Totodată, în dosarul nr. 3a-1505/19, Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău a emis o decizie absolut contrară, reținând în acest sens următoarele:

“...În acest context instanța de apel reține că dispozițiile art. 61 din Legea sus menționată, prevăd expres trei situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată și, anume: 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

În speță, Colegiul civil constată că reclamantul/intimatul Botnari Valentin nu cade sub incidența a celor trei situații prevăzute în art. 61 din Legea nr. 1544- XII din 23 iunie 1993.

În acest sens instanța de apel reține că din materialele anexate se constată că Botnari Valentin a obținut dreptul la pensie pentru vechime în muncă începând cu 11.02.2009, însă ultimul nu este beneficiar și al pensiei pentru limita de vârstă.

Corespunzător, în circumstanțele enunțate, instanța de apel consideră eronată soluția primei instanțe cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalculul pensiei stabilită din 11.02.2009 în baza actelor noi, or pensia stabilită anterior poate fi recalculată doar în baza documentelor suplimentare referitoare la vechimea în muncă și drepturile salariale, ce au avut loc până la acordarea dreptului la pensie...”

O poziție similară se prevede și în decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 3ra-700/20):

“...În asemenea circumstanțe, instanța de recurs consideră întemeiate argumentele recurente Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că situația intimatului nu cade sub incidența art.61 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993, deoarece Legea nominalizată nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie pentru vechime în muncă după restabilirea la serviciu în serviciul militar, or, din sensul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de

comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544 din 23 iunie 1993 nu se deduce în niciun fel că militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, au dreptul la stabilirea repetată a mărimii pensiei în cazul, în care au fost reangajați și au mai obținut o oarecare vechime în muncă, în caz contrar, ar reieși că subiecții menționați ar avea, teoretic, dreptul la nenumărate stabiliri sau repetate majorări ale pensiei..."

După cum ne demonstrează practica judiciară, prevederile alin.(1) art. 61 din *Legea nr. 1544/1993* sunt neclare și incerte nu doar pentru justițiabili, ci și pentru instanțele de judecată de toate nivelurile. Ca urmare, unele acțiuni cu privire la recalcularea pensiilor speciale în temeiul drepturilor obținute în rezultatul activității după realizarea dreptului la pensie, au fost admise și s-au soldat cu hotărâri irevocabile, iar altele au fost respinse.

În Hotărârile sale, referindu-se la calitatea normelor legale, Curtea Constituțională a statuat:

Hotărârea nr.4 din 01-03-2016:

"...71. Astfel, Curtea constată că textul care a fost exclus, și anume „s-a anulat ori s-a modificat hotărârea ori decizia unui alt organ”, nu corespundea criteriilor de claritate și previzibilitate a legii. Prin modul de redactare, acesta nu avea capacitatea de a exprima pentru instanțele judecătorești **care acte și ale căror autorități** urmau să determine revizuirea hotărârilor judiciare..."

Hotărârea nr.5 din 06-03-2018:

"...44. Articolul 1 alin. (3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic. Curtea reiterează importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică.

45. Curtea menționează că exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și acertitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41).

46. În acest context, Curtea reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

47. Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin **articolul 23 alin. (2) din Constituție**, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

48. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că:

„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...].”

49. Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe.

50. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza *Amann v. Elveția*, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza *Silver și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 25 martie 1983, §80).

51. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă

pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

52. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

(...)

57. Curtea menționează că principiul certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept, consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție. Așadar, asigurarea și respectarea principiului certitudinii juridice obligă statul să edicteze într-o manieră previzibilă normele adoptate...”

Hotărîrea nr.19 din 03-07-2018:

“...51. În acest sens, Curtea reține că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate (accesibilitatea, previzibilitatea și claritatea), norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o anumită situație, persoana poate pretinde în mod justificat că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o asemenea interpretare, norma care nu corespunde criteriilor clarității este contrară **articolului 23 din Constituție**, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

52. În acest context, Curtea reține că conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme...”

Hotărîrea nr.22 din 01-10-2018:

“...34. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 47).

35. Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (Del Rio Prada v. Spania [MC], 21 octombrie 2013, §§ 92, 93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (Kokkinakis v. Greece, 25 mai 1993, § 40). Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (Liivik v. Estonia, 25 iunie 2009, §§ 96-104)

38. De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Analizînd prevederile alin.(1) art. 61 din *Legeanr. 1544/1993* prin prisma celor citate, constatăm că acestea nu îndeplinesc cerințele de claritate și previzibilitate impuse de normele constituționale și de jurisprudența CtEDO. În consecință, se încalcă dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, garantat de art. 23 din Constituția RM.

La rîndul său, urmare aplicării arbitrare a prevederilor criticate, încălcarea acestui drept duce și la încălcarea altor drepturi constituționale.

Așadar, potrivit prevederilor de la lit. c) alin. (1) art. 33 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, drepturile la pensie pot fi reexaminare *persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă*. Aceste prevederi, deși nu se referă direct la pensile speciale, demonstrează că **legislatorul recunoaște, în general, dreptul pensionarului la recalcularea pensiei în cazul în care va activa după stabilirea acesteia**.

Analizînd aplicabilitatea acestor prevederi prin prisma art. 16 din Constituție, constatăm că, conform alin. (2) din acest articol, *toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială*. Aceste prevederi sunt dezvoltate în art. 14 al Convenției CEDO, denumit "*Interzicerea discriminării*", care prevede: "*Executarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.*"

În acest context, Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că tratamentul diferențiat al persoanelor în situații similare echivalează cu discriminare, dacă nu are la bază o justificare obiectivă și rezonabilă: **„...Lipsa justificării obiective și rezonabile” presupune că diferențierea în cauză nu urmărește un „scop legitim” sau că nu există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și „scopul urmărit”** (*Sejdić și Finci v. Bosnia și Herțegovina*, 22 decembrie 2009, § 42; *Stummer v. Austria*, 7 iulie 2011, § 87; *Khamtokhu și Aksenchik v. Rusia*, 24 ianuarie 2017 § 64).

Prin prisma jurisprudenței CEDO, constatăm că, atunci cînd beneficiarii de pensii pentru limită în vîrstă și cei ce beneficiază de pensii speciale **continuă să lucreze după realizarea dreptului la pensie**, nu există careva justificări pentru a-i trata pe ultimii diferențiat în raport cu primii. Respectiv, odată ce legislatorul a prevăzut expres dreptul beneficiarilor de pensii pentru limită în vîrstă la reexaminarea pensiei, acest drept urmează a fi recunoscut și beneficiarilor de pensii speciale, pentru a nu admite discriminarea acestora.

Sub alt aspect, menționez că, pe parcursul întregii perioade de lucru după realizarea dreptului la pensie, adică de la 17.01.2014 pînă la 06.02.2017, angajatorul a transferat irevocabil în fondul de pensii toate contribuțiile calculate din cîștigurile bănești ale intimatului Igor Nicula. **Contribuțiile respective au avut destinație nominativă și s-au acumulat la contul personal de asigurări sociale al acestuia**. Totodată, legislația în vigoare nu prevede restituirea acestor contribuții destinatarului, ci doar luarea acestora în calcul la stabilirea cuantumului pensiei. În susținerea acestei teze vin și prevederile alin. (1) art. 5 din Legea nr. 156/1998: *(1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive*.

Deci, în cazul în care contribuțiile acumulate la contul personal de asigurări sociale al intimatului Igor Nicula nu vor fi luate în calcul la stabilirea cuantumului pensiei acestuia, se va încălca și dreptul constituțional al dumnealui cu privire la proprietatea privată și protecția acesteia, or, potrivit art. 46 alin. (2) din Constituție,

nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

În același caz, se va afecta și dreptul intimatului la asistență și protecție socială, garantat de art. 47 din Constituția Republicii Moldova, precum și de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Reeșind din cele expuse mai sus, considerăm că prevederile alineatului (1) al articolului 61 din *Legea nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne (în continuare Legea nr. 1544/1993): “(1) Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.”*, nefiind suficient de clare și previzibile, contravin art. 23 alin. (2) coroborat cu articolele 16 alin. (2), 46 alin. (1),(2) și 47 din Constituția Republicii Moldova.

Din considerentele menționate, în temeiul art. 135 din Constituție, art. 4 din Codul Jurisdicției Constituționale și art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională

SOLICITĂM:

1. Primirea spre examinare a prezentei cereri

2. Efectuarea controlului constituționalității asupra prevederilor alineatului (1) al articolului 61 din *Legea nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne: “(1) Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.”*” sub aspectul neclarității și imprevizibilității, ceea ce contravine art. 23 alin. (2) coroborat cu articolele 16 alin. (2), 46 alin. (1),(2) și 47 din Constituția Republicii Moldova.

3. Admiterea sesizării și declararea ca fiind neconstituționale prevederile alineatului (1) al articolului 61 din *Legea nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne*: **“(1) Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.”** în măsura în care acestea pot servi ca temei pentru respingerea solicitărilor privind recalcularea pensiilor stabilite conform legii menționate în legătură cu continuarea serviciului în organelle respective după stabilirea pensiei.

4. Remiterea unei adrese în adresa Parlamentului Republicii Moldova în vederea înlăturării omisiunilor ce țin de claritatea și previzibilitatea alineatului (1) al articolului 61 din *Legea nr. 1544 din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne*

F. Lista documentelor relevante

La sesizare nu se anexează documente

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declarăm pe onoare că informațiile utilizate în prezenta sesizare sunt veridice.

Cu cea mai înaltă considerație:

Autorul sesizării

Nicula Igor

Avocat

Tcaci Gheorghe

Mun. Ungheni

05 februarie 2021

ÎNCHEIERE

10 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând cererea depusă de către Igor Nicula cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Igor Nicula împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei,

constată:

La 05 iulie 2019, Igor Nicula a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ, concretizată prin cererea din 25 noiembrie 2019, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei (f.d. 3-8, 81-81).

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că în perioada 08 aprilie 1985 – 06 iulie 1987 a îndeplinit serviciul militar în termen în cadrul Forțelor Armate, iar la 01 decembrie 1992 a fost încadrat în organele afacerilor interne, în care a activat fără întrerupere până la 26 martie 2013.

Prin ordinul IGP al MAI nr. 82 ef. din 22 martie 2013 a fost concediat din cadrul organelor afacerilor interne începând cu data de 26 martie 2013 și trecut în rezerva Forțelor Armate, conform art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, în legătură cu împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI.

De asemenea, reclamantul a menționat că după demisie, i-a fost stabilită pensia pe linia MAI în cuantum de circa 2 200 de lei, de care a beneficiat în continuare începând cu data 26 martie 2013.

Totodată, având în vedere că vârsta și starea sănătății îi permiteau să continue serviciul în organele afacerilor interne, prin ordinul IGP al MAI nr. 18 ef. din 17 ianuarie 2014 a fost reîncadrat în Inspectoratul de Poliție Ungheni, cu reconfirmarea gradului special de plutonier major de poliție.

Astfel, reclamantul a remarcat că a continuat serviciul până la împlinirea vârstei de 50 de ani, iar prin ordinul IGP al MAI nr. 43 ef. din 06 februarie 2017, a fost concediat din cadrul organelor afacerilor interne începând cu data de 09 februarie 2017, în legătură cu atingerea limitei de vârstă de aflare în serviciu, cu o vechime totală în serviciu de 24 de ani 01 luni și 24 de zile.

Igor Nicula a învederat că întrucât prin modificările operate prin Legea nr. 282 din 16 decembrie 2016, începând cu 01 ianuarie 2017 pensiile conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 se stabileau deja de către Casa Națională de Asigurări Sociale, Ministerul Afacerilor Interne a expediat în adresa entității competente documentele necesare pentru recalcularea pensiei sale în corespundere cu noile drepturi apărute ca urmare a majorării soldei, vechimii în muncă și modificării legislației.

În acest sens reclamantul a indicat că la acel moment, urmare a indexațiilor anuale, cuantumul pensiei sale constituia 2 796,83 de lei. Însă, după demisionare, din motive necunoscute cuantumul pensiei sale varia, după cum urmează: în martie 2017 – 2 796,83 de lei; în aprilie 2017 – 12 425,16 lei; în mai 2017 – martie 2018 – 6 657,02 lei; în aprilie 2018 – 7 096,38 de lei; în mai 2018 – 3 912,23 de lei; în iunie – iulie – câte 3 184,15 lei; în august 2018 – martie 2019 – 2 547,32 de lei lunar; din aprilie 2019 până la data depunerii acțiunii a primit câte 2 682,33 de lei.

Astfel, din luna august 2018 primește pensie în cuantum mai mic decât primea în anul 2017.

În legătură cu acest fapt, la 13 mai 2019, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, prin care a solicitat restabilirea dreptului încălcat, prin anularea ilegală a deciziei de recalculare a pensiei, iar dacă o asemenea decizie nu a existat, recalcularea pensiei în conformitate cu legislația în vigoare.

Prin răspunsul recepționat la 14 iunie 2019 a fost informat că beneficiază de pensie pentru vechime în muncă stabilită la 26 martie 2013, fără a-i fi explicat din care motive aceasta nu este recalculată.

Reclamantul a menționat că, la momentul ultimei concedieri, beneficia lunar de un salariu de funcție în mărime de 1 180 de lei, de plată pentru gradul special în sumă de 225 de lei și de spor de 40 % din salariul de funcție pentru vechimea în muncă, în sumă de 562 de lei, iar în total de 1 967 de lei.

Totodată, în ultimele 12 luni a beneficiat de sporuri, indemnizații unice lunare și ajutor material în sumă de 47 130 de lei sau în medie câte 3 927,50 de lei lunar.

Respectiv, reclamantul a considerat că pensia sa urma a fi recalculată din solda totală de 5 894,50 de lei.

Totodată, Igor Nicula a subliniat că la ultima concediere avea o vechime în serviciu de peste 24 de ani, adică cu un an complet mai mult decât vechimea în serviciu prevăzută în tabelul de la art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Potrivit art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele

organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, care au vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 50 %, din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limita de vârstă sau din motive de boală – 55 % din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 3 % din sumele respective ale soldei, dar nu mai mult de 75 % din aceste sume.

Prin urmare, reclamantul a considerat că, la momentul ultimei concedieri avea dreptul la pensie în proporție de 58 % din solda totală de 5 894,50 de lei, adică în cuantum de 3 418,81 de lei, urmând a fi indexată de la 01 aprilie 2017 cu 6,8 %, de la 01 aprilie 2018 cu 6,6 % și de la 01 aprilie 2019 cu 5,3 %.

La fel, în conformitate cu art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

În această ordine de idei, reclamantul a conchis că în temeiul documentelor prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne, Casa Națională de Asigurări Sociale era obligată să-i recalculeze pensia.

Reclamantul Igor Nicula a solicitat prin cererea de chemare în judecată:

1. anularea deciziei nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei;

2. anularea deciziei nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei;

3. anularea deciziei nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temeii cu titlu de pensie;

4. obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită o decizie, prin care:

- să anuleze pensia stabilită la 06 martie 2017;

- să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017;

- să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019;

- să calculeze sumele plătite fără temeii în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 81).

Prin hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis acțiunea depusă de către Igor Nicula.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temeii cu titlu de pensie.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actele administrative favorabile privind anularea pensiei stabilite la data de 06 martie 2017, recalcularea pensiei stabilite la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017, conform actelor prezentate la 03 martie 2017, indexarea pensiei recalculate conform indexărilor operate la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019, calcularea sumelor plătite fără temei, în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 87, 91-101).

Prin decizia din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 128, 129-139).

În consolidarea soluției prima instanță și instanța de apel au reținut că nu poate fi acceptată poziția organului de asigurări sociale, precum că nu este posibilă recalcularea pensiei deja stabilite. Or, dispozițiile art. 13 lit. a), art. 14 lit. a), art. 18, art. 44 alin. (1)-(2) și art. 51 alin. (1)-(2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 prevăd expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul survenirii unor circumstanțe ce cauzează modificarea mărimii pensiei.

Instanțele inferioare au constatat că, în speță, este cert faptul survenirii circumstanțelor care cauzează modificarea mărimii pensiei, iar drept consecință generează recalcularea acesteia, și anume desfășurarea serviciului în organele afacerilor interne în perioada 17 ianuarie 2014 – 09 februarie 2017, perioadă ce urmează a fi inclusă în vechimea în muncă a lui Igor Nicula.

La 09 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și emiterea unei decizii noi (f.d. 140).

La 04 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, motivarea recursului împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 145-149, 150).

Argumentele recursului în esență se rezumă la reiterarea temeiurilor faptice și de drept ale cauzei, suplimentar fiind invocat că în baza pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016 instituțiile de forță, printre care și Ministerul Afacerilor Interne au transmis în format electronic Casei Naționale de Asigurări Sociale, până la 30 iunie 2017, documentele și informația privind stabilirea pensiilor, alocațiilor lunare de stat, alocațiilor lunare nominale pentru merite deosebite față de stat ale beneficiarilor de pensii, stabilite până la 31 decembrie 2016.

Recurenta a notat că instanțele inferioare, judecând cauza, nu au ținut cont de faptul că potrivit dosarului de pensionare nr. 22274, întocmit pe numele lui Igor Nicula, acestuia i s-a stabilit pensie pentru vechime în muncă începând cu data de 26 martie 2013. Însă, la 03 martie 2017, intimatul a depus cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat stabilirea pensiei conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, în care a ascuns faptul că deja este beneficiar de pensie din anul 2013, stabilită de către Ministerul Afacerilor Interne.

Astfel, deoarece intimatul nu a comunicat că este deja pensionar, Casa Națională de Asigurări Sociale a întocmit un nou dosar de pensionare cu nr. 21415, emițând la 06 martie 2017 decizia de acordare a pensiei pentru o vechime în muncă de 24 de ani 01 luni, în cuantum de 58 % din solda bănească, care va fi achitată începând cu 10 februarie 2017.

De asemenea, recurenta a remarcat că în luna aprilie 2018, în Sistemul Informațional „Protecție Socială” s-a depistat faptul că intimatul beneficiază concomitent de două pensii – pensia stabilită în anul 2013 și pensia stabilită în anul 2017.

Așa, în vederea clarificării situației create, au fost emise deciziile nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 și nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018, prin care a fost suspendată plata pensiilor stabilite intimatului în anul 2013 și anul 2017. Ulterior, s-a constatat că pensia intimatului, care a fost acordată prin decizia din 06 martie 2017 (dosar de pensionare nr. 21415), a fost stabilită neîntemeiat, deoarece intimatul era deja beneficiar de pensie începând cu data de 26 martie 2013 (dosar de pensionare nr. 22274).

Având în vedere că în perioada februarie 2017 – mai 2018 intimatul a beneficiat de două pensii, prejudiciind bugetul de pensii cu suma de 57 632,72 de lei, la 10 iulie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ungheni a emis decizia nr. 4 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie, prin care s-a dispus recuperarea sumei plătite ilegal sub formă de reținere din suma pensiei intimatului stabilite la 26 martie 2013 (dosar de pensionare nr. 22274), în cuantum de 20 % lunar.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat prin cererea de recurs casarea deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii noi.

La 11 ianuarie 2021, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne a depus prin poștă electronică referință, prin care și-a manifestat dezacordul cu recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 157, 158-160).

La 19 ianuarie 2021, intimatul Igor Nicula a depus prin poștă referință, prin care a solicitat declararea recursului Casei Naționale de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil sau, după caz, respingerea lui ca fiind neîntemeiat.

Prin încheierea din 29 decembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători (f.d. 156).

La 08 februarie 2021, intimatul Igor Nicula a depus cererea cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Studiind cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea urmează a fi admisă, cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și

ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform § 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În § 83 al aceleiași hotărâri, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că, la caz, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, precum și în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale.

Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate – art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei contestate, depusă de către intimat, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din considerentele enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de către Igor Nicula cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Conform art. 195 și 230 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Se admite cererea depusă de către Igor Nicula cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

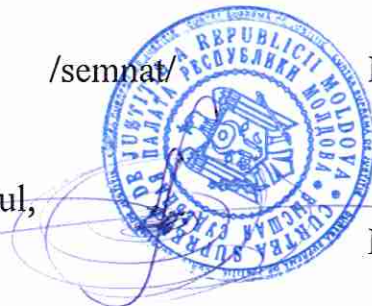
Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de către Igor Nicula, în vederea examinării constituționalității art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul	/semnat/	Tamara Chișca-Doneva
judecătorii	/semnat/	Nina Vascan
	/semnat/	Iurie Bejenaru
	/semnat/	Galina Stratulat
	/semnat/	Maria Ghervas

Copia corespunde cu originalul,
judecătorul

Maria Ghervas